

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy
o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(druk nr 396)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa została uchwalona w dniu 16 marca 2007 roku na 37 posiedzeniu Sejmu.

Celem ustawy jest, jak wynika z uzasadnienia do projektu, zwiększenie możliwości Krajowej Rady Sądownictwa (określanej w dalszej części opinii jako "Rada") w zakresie realizacji zadań wymiaru sprawiedliwości.

Opiniowana ustawa rozszerza zakres zadań Rady i wprowadza nowe kompetencje tego organu. Pierwsza z nich daje Radzie możliwość wystąpienia z żądaniem podjęcia czynności dyscyplinarnych wobec sędziego, w przypadku uzyskania przez Radę wiarygodnej informacji o przewinieniu służbowym.

Druga umożliwi Radzie inspirowanie i wspieranie działań mających na celu ujednolicanie wykładni prawa w orzecznictwie sądów.

Opiniowana ustawa nakłada na Radę obowiązek przedstawiania Sejmowi, Senatowi i Prezydentowi RP informacji z rocznej działalności, informacji o podejmowanych działaniach na rzecz ujednolicania wykładni prawa oraz postulatów co do aktualnych problemów i potrzeb wymiaru sprawiedliwości.

Zgodnie z opiniowaną ustawą Rada będzie mogła przeprowadzać określone czynności (wizytacja sądu, lustracja działalności sądu oraz lustracja pracy sędziego) zarówno z urzędu, jak i na wniosek Ministra Sprawiedliwości, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego. Wymienione osoby, które są członkami Rady, będą mogły upoważnić swoich przedstawicieli do udziału, bez prawa głosu, w posiedzeniu plenarnym Rady.

Szereg zmian zawartych w opiniowanej ustawie dotyczy wymogów formalno-prawnych związanych z wykonywaniem mandatu przez wybieranych członków Rady, którzy są sędziami. Osoba taka będzie mogła pełnić funkcję wybranego członka Rady tylko 2 kadencje. Mandat wybranego członka Rady wygaśnie w przypadku zgłoszenia jego kandydatury na inne stanowisko sędziowskie. Do pełnienia funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu nie będzie można powołać sędziego będącego członkiem Rady. Z chwilą wybrania na członka Rady sędziego, który pełni taką funkcję, powołanie do jej pełnienia wygaśnie.

W konsekwencji przedstawionych rozwiązań zamieszczono w ustawie przepis przejściowy (art. 5), zgodnie z którym wybrany członek Rady będący sędzią, który pełni funkcję prezesa albo wiceprezesa sądu może zrzec się mandatu członka Rady. Jeśli tego nie uczyni w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, powołanie do pełnienia funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu wygaśnie.

Kolejne nowe rozwiązanie zawarte w opiniowanej ustawie umożliwi osobom powyżej 65 lat pozostawanie na stanowisku sędziego, bez konieczności uzyskiwania zgody Rady. Zgodnie ze zmianami do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych zasadą pozostanie przechodzenie przez sędziów w stan spoczynku z dniem ukończenia przez nich 65 roku życia. Dalsze zajmowanie stanowiska sędziego będzie możliwe, jeżeli nie później niż na 6 miesięcy przed ukończeniem 65 roku życia sędzia oświadczy Ministrowi Sprawiedliwości wolę dalszego zajmowania stanowiska oraz przedstawi odpowiednie zaświadczenie o stanie zdrowia. Podobne regulacje będą dotyczyć prokuratorów, z uwzględnieniem odmiennej właściwości organów.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Opiniowana ustawa powstała w oparciu o projekt prezydencki (druk sejmowy nr 713) złożony w Sejmie 13 czerwca 2006 roku.

W trakcie prac sejmowych projekt prezydencki nie uległ zasadniczym zmianom. Poprawki zgłoszone w trakcie II czytania (mające na celu m.in. wykreślenie nowych kompetencji Rady oraz zakazu łączenia przez sędziego funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu z członkostwem w Radzie) nie uzyskały akceptacji.

III. Uwagi szczegółowe

1. W toku prac legislacyjnych w Sejmie podnoszono niezgodność z Konstytucją wprowadzanych opiniowaną ustawą rozwiązań. Część tych uwag należy podnieść także na etapie prac legislacyjnych w Senacie.

Po pierwsze - zastrzeżenia może budzić przyznanie Radzie kompetencji polegającej na inspirowaniu i wspieraniu działań mających na celu ujednoczenie wykładni prawa w orzecznictwie sądów. Kompetencja ta może wkraczać w sferę nadzoru nad orzecznictwem działalnością sądów. Na podstawie art. 183 ust. 1 Konstytucji nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania sprawuje Sąd Najwyższy. Z drugiej strony, kompetencja ta może być rozumiana jako zadanie polegające, np. na tworzeniu bazy informacyjnej czy też organizowaniu seminariów i konferencji.

Nieostrość i duża "pojemność" pojęciowa sformułowania "inspirowanie i wspieranie działań" może być rozmaicie interpretowana.

Po drugie – wprowadzenie instytucji upoważnionych przedstawicieli Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Ministra Sprawiedliwości rodzi pytanie o zgodność z art. 187 ust. 1 pkt 1 Konstytucji, który określa skład Rady.

Po trzecie – wprowadzenie zakazu łączenia funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu z członkostwem w Radzie może budzić pewne zastrzeżenia na gruncie konstytucyjnej zasady równości. Konstytucja stanowi bowiem w art. 187 ust. 1 pkt 2, że w skład Rady wchodzi 15 członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych. Przytoczony przepis nie może stanowić podstawy do różnicowania uprawnień sędziów w tej materii, z uwagi na pełnione przez nich funkcje. Wydaje się, że takiej podstawy nie może wprowadzać również ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. Dopuszczalny zakres jej regulacji (ustrój, zakres działania i tryb pracy Rady oraz sposób wyboru jej członków) określa art. 187 ust. 4 Konstytucji.

2. Wyjaśnienia wymaga relacja nowego brzmienia przepisów ustawy o prokuraturze (art. 62a ust. 2-3a) oraz zmienionych przepisów ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Zgodnie z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy Prawa o ustroju sądów powszechnych. W związku z tym powstaje pytanie o sens zastrzeżenia dokonanego w art. 62a ust. 1 ("z zastrzeżeniem ust. 2-5"),

skoro jest to powtórzenie norm prawnych, a nie odmienne uregulowanie sytuacji prokuratorów w zakresie przechodzenia w stan spoczynku.

3. Odesłanie zawarte w art. 4 w ust. 4 jest błędne i wymaga skorygowania.

Propozycja poprawki:

- w art. 4 w ust. 4 w zdaniu drugim wyrazy "art. 69 § 4" zastępuje się wyrazami "art. 69 § 3".

Agata Karwowska-Sokołowska

Starszy legislator